

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 140/08-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., Č., zastúpeného advokátom Mgr. L. Š., Advokátska kancelária, Č., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. E 134/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. februára 2007 doručená sťažnosť J. Š., Č., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. E 134/01.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že od 3. augusta 2001 sa na okresnom súde vedie proti nemu ako povinnému konanie o výkon rozhodnutia.

V sťažnosti sťažovateľ podal prehľad úkonov okresného súdu vo veci. Zdôraznil predovšetkým skutočnosť, že na základe uznesenia okresného súdu z 29. marca 2001, ktorým bol nariadený výkon rozhodnutia odpísaním pohľadávky v sume 20 000 Sk, došlo k zablokovaniu jeho účtu vo výške vymáhanej čiastky, a keďže „do dnešného dňa nebola vec právoplatne skončená, nemôžem s predmetnou čiastkou už viac ako 5 rokov nakladať“. Poukazujúc na ustálenú judikatúru ústavného súdu ďalej uviedol, že sa nachádza v stave právnej neistoty už viac ako 5 rokov, pričom v prípade riadneho konania na okresnom súde rešpektujúceho relevantné ustanovenia procesných predpisov by vec už bola skončená. Z toho sťažovateľ vyvodzuje záver o porušení jeho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom.

Sťažovateľ žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré chápe ako „náhradu nemajetkovej ujmy“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol takýmto nálezom:

„Základné právo J. Š., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Čadci vo veci vedenej pod č. k. E 134/01 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva J. Š., finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,- Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezů Ústavného súdu.“

Sťažovateľ ďalej navrhol, aby mu ústavný súd „uznesením priznal náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 6.926,- Sk za 2 úkony právnej pomoci /prevzatie, príprava zastúpenia a podanie sťažnosti – jeden úkon á 2.970,- Sk + 178,- Sk režijný paušál/ na účet právneho zástupcu Mgr. L. Š. do 3 dní od právoplatnosti nálezů Ústavného súdu.“

Ústavný súd listom zo 17. októbra 2007 požiadal okresný súd o zaslanie predmetného súdneho spisu.

Predseda okresného súdu doručil ústavnému súdu 16. novembra 2007 požadovaný súdny spis, ku ktorému z dôvodu nadväznosti pripojil aj spisy z konaní okresného súdu vedených pod sp. zn. E 697/1998, 12 Er 483/2006 a 13 Er 1403/2006.

II.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo súdnych spisov doručených ústavnému súdu predsedom okresného súdu ústavný súd zistil, že pred okresným súdom prebiehalo od roku 1998 konanie o výkon rozhodnutia vedené pod sp. zn. E 697/1998 a od marca 2001 súčasne aj konanie o výkon rozhodnutia vedené pod sp. zn. E 134/2001. Exekučným titulom pre obe konania bol ten istý rozsudok okresného súdu vydaný v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Nc 221/1994, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný platiť výživné na svoje tri, v tom čase maloleté deti. Rozdiel medzi oboma už spomínanými konaniami spočíval v tom, že v konaní vedenom pod sp. zn. E 697/1998 bolo vymáhané zameškané výživné za obdobie od 19. októbra 1994 do 15. augusta 1998, kým v konaní vedenom pod sp. zn. E 134/2001 bolo predmetom výkonu zameškané výživné za obdobie od 1. januára 1999 do 28. februára 2001.

Oprávnená v oboch konaniach o výkon rozhodnutia (v tom čase A. Š.) bola v dôsledku novelizácie Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) povinná podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku, a zároveň bola povinná oznámiť túto skutočnosť okresnému súdu. Túto svoju povinnosť splnila tak, že 20. februára 2006 doručila okresnému súdu oznámenie (č. l. 101 v súdnom spise sp. zn. E 697/1998) o podaní návrhu na vykonanie exekúcie vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. E 697/1998 adresované súdnej exekútorke JUDr. M. R. (ďalej len „súdna exekútorka“). Z tohto návrhu ústavný súd zistil, že v ňom bolo uplatnené dlžné výživné dovtedy vymáhané v konaní vedenom pod sp. zn. E 134/2001, ako aj dlžné výživné dovtedy vymáhané v konaní vedenom pod sp. zn. E 697/1998 (č. l. 4 v súdnom spise sp. zn. 12 Er 483/2006). Okresný súd následne 20. apríla 2006 vydal poverenie č. 5502 009283 pre súdnu exekútorku na vykonanie exekúcie smerujúcej k vymoženiu súm dlžného výživného dovtedy vymáhaných tak v konaní sp. zn. E 697/1998, ako aj v konaní sp. zn. E 134/2001.

Oprávnená však 20. februára 2006 doručila okresnému súdu aj oznámenie (č. l. 111 v súdnom spise sp. zn. E 134/2001) o podaní návrhu na vykonanie exekúcie vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. E 134/2001, pričom z priloženého návrhu na vykonanie exekúcie vyplýva, že ide o návrh totožný s návrhom, ktorý bol priložený k oznámeniu nachádzajúcemu sa v súdnom spise sp. zn. E 697/1998. Okresný súd 26. septembra 2006 vydal poverenie č. 5502 005716 pre súdnu exekútorku na vykonanie exekúcie smerujúcej k vymoženiu súm dlžného výživného dovtedy vymáhaných tak v konaní sp. zn. E 697/1998, ako aj v konaní sp. zn. E 134/2001.

Po zmene právnej úpravy (už spomenutá novelizácia Občianskeho súdneho poriadku) došlo k zapísaniu oboch konaní do registra „Er“. Konanie dovtedy vedené pod sp. zn. E 697/1998 bolo zapísané 13. marca 2006 pod sp. zn. 12 Er 483/2006 a konanie dovtedy vedené pod sp. zn. E 134/2001 bolo 20. septembra 2006 zapísané pod sp. zn. 13 Er 1403/2006.

Súdna exekútorka 11. októbra 2006 vrátila okresnému súdu poverenie č. 5502 005716 na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že v uvedenej veci už bolo vydané poverenie č. 5502 009283.

Podľa § 372m ods. 1 OSP v konaniach o výkon rozhodnutia začatých do 31. augusta 2005 musí oprávnený podať do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona a zároveň v tejto lehote oznámiť podanie návrhu na vykonanie exekúcie súdu, ktorý viedol výkon rozhodnutia.

Podľa § 372m ods. 2 OSP ak oprávnený oznámi súdu, že podal návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, súd postúpi vec zvolenému exekútorovi spolu s písomným poverením na vykonanie exekúcie. Účinky pôvodného návrhu na výkon rozhodnutia, ako aj procesné úkony súdu, z ktorých vyplývajú obmedzenia pre účastníkov konania, zostávajú zachované. Právoplatné uznesenie súdu o nariadení výkonu rozhodnutia má účinky právoplatného upovedomenia o začatí exekúcie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 372m ods. 3 OSP ak oprávnený neoznámi súdu, že podal návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, súd konanie o výkon rozhodnutia zastaví.

Citované ustanovenia oprávnená rešpektovala a 20. februára 2006 doručila okresnému súdu požadované oznámenia, na základe ktorých boli vydané poverenia 20. apríla 2006 a 26. septembra 2006. Súdna exekútorka potom správne postupovala, keď 11. októbra 2006 vrátila okresnému súdu poverenie č. 5502 005716 na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že v uvedenej veci už 20. apríla 2006 bolo vydané poverenie č. 5502 009283. Tým sa exekučné konanie vedené pod sp. zn. 13 Er 1403/2006 skončilo a nároky oprávnenej proti povinnému sú ďalej predmetom exekučného konania vedeného pod sp. zn. 12 Er 483/2006.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Ústavný súd tak môže skúmať prípadnú existenciu zbytočných prietahov len v tom konaní, ktoré sťažovateľ v petite svojej sťažnosti označí. V predmetnej sťažnosti to bolo konanie vedené pod sp. zn. E 134/2001, o ktorom ústavný súd z vyžiadaných súdnych spisov zistil, že v čase podania sťažnosti sťažovateľa už neprebiehalo.

Vymoženie pohľadávky na výživnom za obdobie od 1. januára 1999 do 28. februára 2001 (ktoré bolo predmetom sťažovateľom namietaného konania sp. zn. E 134/2001)

voči sťažovateľovi bolo však ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu stále predmetom právoplatne neukončeného exekučného konania. Stav právnej istoty sťažovateľa teda k 5. februáru 2007 nastolený nebol. Odmietnutie sťažnosti sťažovateľa len pre nedostatok vo formulácii sťažnostného návrhu by preto ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považoval za striktne formalistické, a preto považoval za potrebné vysporiadať sa v odôvodnení svojho rozhodnutia s otázkou rešpektovania označených práv sťažovateľa v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 483/2006.

Podľa svojej ustálenej judikatúry (m. m. II. ÚS 32/00, III. ÚS 116/01, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, III. ÚS 109/03, IV. ÚS 168/04) poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tom prípade, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte môže trvať. Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03). Znamená to, že právomoc ústavného súdu konštatovať relevantnosť vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom všeobecného súdu a základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. právom na prejednanie veci v primeranej lehote, môže v okolnostiach posudzovaného prípadu prichádzať do úvahy za súčasného splnenia dvoch podmienok. Prvou podmienkou je neukončenie konania (vymoženie pohľadávky alebo právoplatným rozhodnutím) a druhou podmienkou je existencia takej procesnej pozície žalovaného (okresného) súdu, v ktorej má reálnu možnosť ovplyvniť priebeh konania želaným spôsobom, teda k nastoleniu právnej istoty sťažovateľa.

Ústavný súd nezistil v posudzovanom prípade splnenie druhej podmienky.

Vzhľadom na zmenu právnej úpravy núteného výkonu súdnych rozhodnutí (zákonom č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), v čase podania predmetnej sťažnosti okresný súd už nevykonával súdny výkon rozhodnutia, keďže nešlo o prípady uvedené v ustanovení § 251 ods. 1 a 2 OSP (rozhodnutia o výchove maloletých

detí, rozhodnutia o poplatkovej povinnosti). Mohol len postúpiť vec súdnej exekútorke na vykonanie exekúcie, čo aj urobil, alebo v prípade, ak by oprávnená okresnému súdu do konca februára 2006 neoznámila, že podala návrh na vykonanie exekúcie, okresný súd by v súlade s ustanovením § 372m ods. 3 OSP musel konanie zastaviť. Keďže v nútenom výkone rozhodnutia už ďalej postupuje súdna exekútorka, a to vykonávaním exekúcie, úloha okresného súdu sa obmedzuje už len na niektoré úkony v rámci exekučného konania, ako napríklad rozhodovanie o námietkách proti exekúcii (§ 50 Exekučného poriadku), o odklade exekúcie (§ 56 Exekučného poriadku), o zastavení exekúcie (§ 57 Exekučného poriadku), o schválení udeleného príklepu (§ 148 Exekučného poriadku) a podobne. Postup okresného súdu v súlade s označenými, prípadne obdobnými právnymi skutočnosťami však sťažovateľ nenamietal.

Uvedené zistenia viedli ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov k záveru, že podaná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2008